

A-I/1/1258/ 19

प्रथमसत्रार्द्धम्

प्रथमपत्रम्

सिद्धान्तज्यौतिषम्

समयः घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्काः 80

अ. सर्वे अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(15×2=30)

1. केषु विषयेषु सावनमानं गृह्यते ?

उ०
.....
.....

2. सावनदिनस्य परिभाषां लिखत ।

उ०
.....
.....

3. जिष्णुजः कः ?

उ०
.....
.....

4. 'जलजिनी' शब्दस्य कोऽर्थः ?

उ०
.....
.....

5. को नाम निमेषः ?

उ०
.....
.....

6. वर्षायनर्तुयुगानां गणना केन मानेन भवति ?

उ०
.....
.....

7. सर्वे ग्रहाः प्रतिदिनं कति योजनानि परिभ्रमन्ति ?

अथवा

खकक्षाप्रमाणं लिखत।

उ०

8. सिद्धान्तस्य किं लक्षणम् ?

अथवा

किं शास्त्रं वेदस्य श्रोत्रम् ?

उ०

9. रवेः कल्पभगणाः कति ?

अथवा

ग्रहाणां तात्कालिकीकरणस्य सूत्रं लिखत।

उ०

10. निमेषस्य त्रिंशत्तमो भागः किं भवति ?

अथवा

"गुर्वक्षरैः खेन्दुमितैः असुः" अस्य को भावः ?

उ०

11. अधिमासस्य किं लक्षणम् ?

अथवा

सम्प्रति मनुः कः प्रचलति ?

उ०

12. कानिचित् चत्वारि प्रसिद्धकालमानानि लिखत।

उ०
.....
.....

13. ग्रहसाधनं केन मानेन भवितव्यम्?

उ०
.....
.....

14. सूर्यस्य कल्पीयभगणमानं किम्?

उ०
.....
.....

15. त्रिप्रश्नाः के?

उ०
.....
.....

ब. सर्वे लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः।

(5×6=30)

16. ज्ञातेऽर्के अवमशेषाच्चन्द्रसाधनं विवेचयत।

उ०
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

17. भास्कराचार्यः पूर्वाचार्याणां प्रशंसनं केन श्लोकेन कृतं, तत्स्पष्टयत।

अथवा

अहर्गणात् कल्पवर्षसाधनं व्युत्पादयत।

उ०

18. रवीन्दुनक्षत्राणां कक्षामानं विविच्य खकक्षातः ग्रहकक्षाज्ञानं व्युत्पादयत ।

अथवा

प्रत्यब्दशुद्धिगतचन्द्रानयनं व्युत्पादनीयम् ।

19. ज्यातः चापानयनं स्पष्टयत ।

अथवा

रवितुङ्गोपपत्तिर्लेख्या ।

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20. बुध-शुक्रयोः शीघ्रोच्चोत्पत्तिं प्रदर्शयत ।
उ०

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

स. विद्यन्वात्यकः प्रश्नः सपाधेयः ।

(1×20=20)

21. "चरभटीसहिता रहिताः क्रमात्" इत्यादिश्लोकद्वयं विलिख्य तस्य उपपत्तिः लेख्या ।

अथवा

कोणशंकुसाधनं सप्रमाणं विवेचयत ।

अथवा

"पञ्चाङ्गुला गणक यत्र पलप्रभा स्यात्..... यद्यत्र कौशलमलं गणिते सगोले ॥ इति प्रश्नरूपं
श्लोकं विलिख्य तस्य उत्तरमपि सश्लोकं सोदाहरणं साधयत ।

उ०